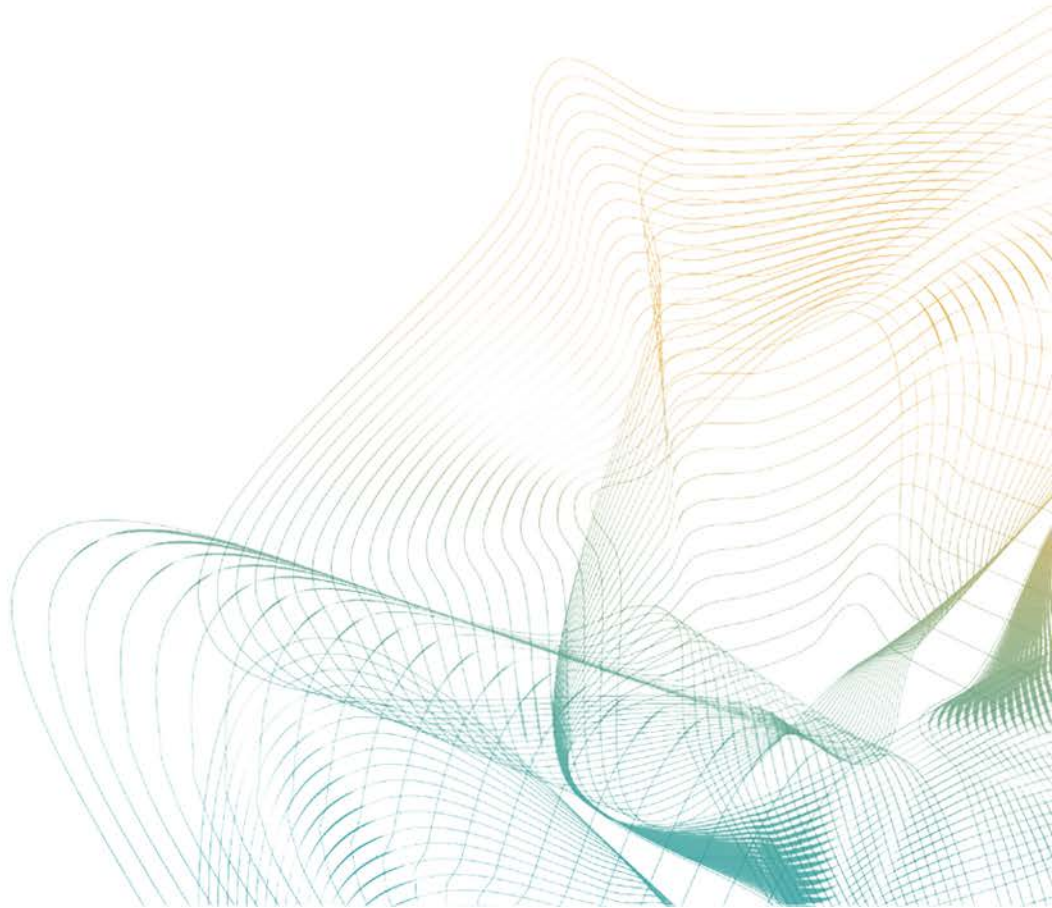

Banka Kredileri Eğilim Anketi

2019 1. eyrek

BANKA KREDİLERİ EĞİLİM ANKETİ GENEL DEĞERLENDİRMESİ

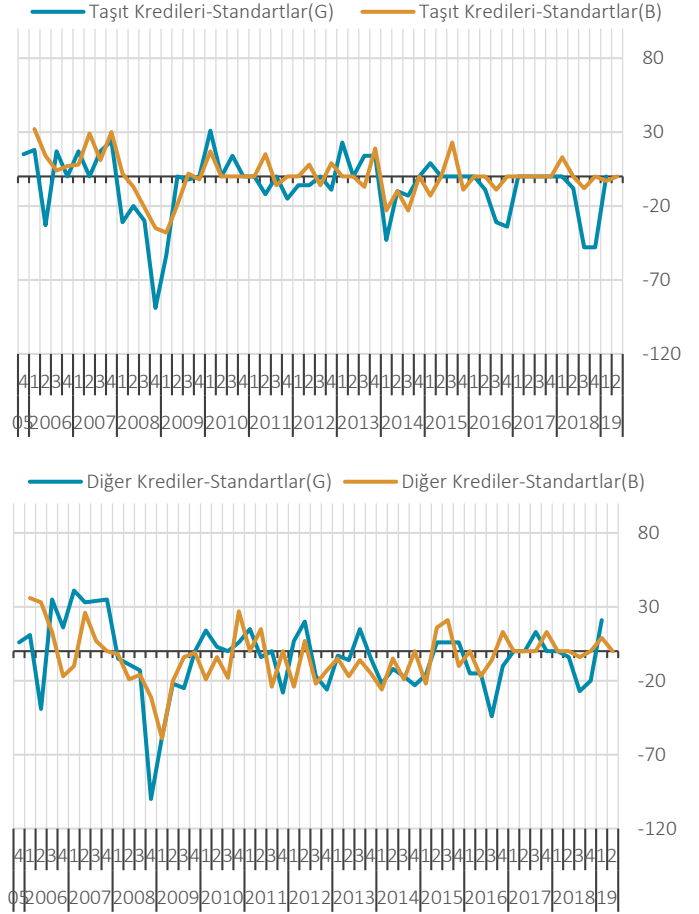
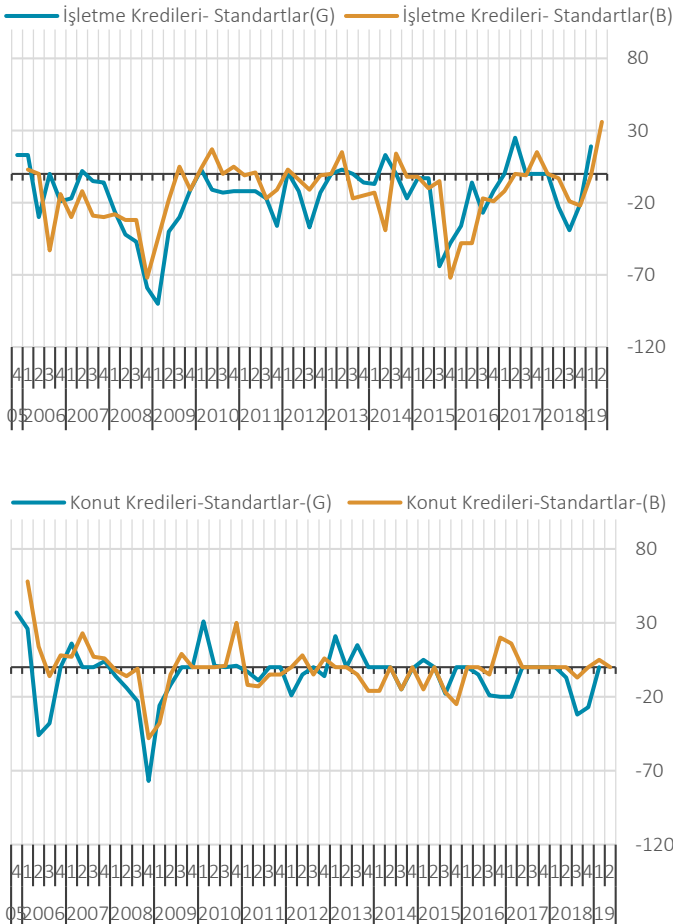
Bankaların 2019 yılının ilk çeyreğine ilişkin değerlendirmeleri ile 2019 yılının ikinci çeyreğine ilişkin beklentilerini içeren Banka Kredileri Eğilim Anketi'nin 2019 yılı ilk çeyrek sonuçları incelendiğinde,

- Bankaların, işletmeler ve diğer bireysel krediler için uyguladıkları standartları gevşetmeye başladığı, bu gevşemeye sebep olan en önemli faktörlerin rekabet baskısına ilişkin faktörler olduğu görülmüştür. 2019 yılının ikinci çeyreği için beklentiler işletmelere verilen tüm kredi türlerinde standartların gevşeyeceği, tüm bireysel kredi türlerinde ise standartların temelde aynı kalacağı yönündedir.
- Anket sonuçları kredi talebi açısından incelendiğinde, yılın ilk çeyreğinde işletmelerin kredi talepleri genel olarak artarken, yabancı para cinsinden açılan krediler ile büyük işletmelere verilen kredi taleplerinde azalışın sürdüğü görülmektedir. Tüm bireysel kredi türlerinde de kredi taleplerindeki azalış devam etmiştir. 2019 yılının ikinci çeyreğine ilişkin beklentiler tüm işletme kredi türlerinde ve diğer bireysel kredi talebinde artış görüleceği, konut ve taşıt kredi talebinde ise azalışın devam edeceği yönündedir.
- Bankaların fon sağlama imkânlarının gelişimi incelendiğinde, yılın ilk çeyreğinde yurt içi ve yurt dışı fonlama koşullarının gevşediği görülmektedir. 2019 yılı ikinci çeyreği için bankaların beklentileri fonlama koşullarında söz konusu eğilimin devam edeceği yönündedir.

I. KREDİLERE UYGULANAN STANDARTLAR

Bankalar, işletmelere kullandırılan kredilere uygulanan standartları geçen dönemde büyük çoğunlukla bildirdikleri beklentilerinin aksine tüm kredi türlerinde gevşetmiştir. Banka dışı mali kesimin rekabeti, piyasa finansmanı kaynaklı rekabet, bankanın likidite pozisyonu, diğer bankaların rekabeti, talep edilen teminatlara ilişkin riskler, sermaye yeterliliği ile ilgili kısıtlar, para ve tahvil piyasasına erişim olanağı ve genel ekonomik faaliyetlere ilişkin beklentiler işletme kredilerine uygulanan standartları gevşetici yönde etkilerken, standartların sıkılaştırılmasındaki tek faktörün endüstri ya da firmalara ilişkin görünüm olduğu görülmektedir. 2019 yılının ikinci çeyreği için bankaların beklentisi işletmelere verilen tüm kredi türlerinde gevşemenin devam edeceği yönündedir (Grafik 1).

Grafik 1. Standartlarda Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları
(>0; Gevşetme, <0; Sıkılaştırma),
(Gerçekleşme (G), Beklenti (B))

Not: "Gerçekleşme (G)" anılan dönemde standartlarda meydana gelen değişimi, "Beklenti (B)" ise ilgili dönem için bankalar tarafından beklenen değişimi ifade etmektedir.

Bireysel kredilere uygulanan standartların değişimi incelendiğinde; bankaların konut ve taşıt kredi türlerinde uyguladığı standartları değiştirmedikleri, diğer kredi türlerinde ise standartları gevşetmeye başladığı görülmektedir. Diğer bireysel kredilerde diğer bankaların rekabeti standartları gevşetici yönde etkileyen tek faktör olmuştur. Gelecek çeyrek dönem için beklentiler, tüm bireysel kredi türlerinde standartların temelde aynı kalacağı yönündedir (Grafik 1).

II. KREDİ TALEPLERİ

İşletmelerin banka kredilerine olan talebi incelendiğinde, Türk Lirası cinsinden açılan krediler ile uzun ve kısa vadeli kredilerde artış görülürken, yabancı para cinsinden açılan krediler ile büyük işletmelere verilen kredilerde azalış olduğu görülmektedir. Bireysel kredi türleri açısından incelendiğinde tüm bireysel kredi taleplerindeki azalış devam etmiştir. 2019 yılının ikinci çeyreğinde, konut ve taşıt kredilerinde talepteki azalışın devam etmesi, tüm işletme kredi türlerinde ve diğer bireysel kredi talebinde ise artış olması beklenmektedir (Grafik 2).

İşletmelere verilen kredilerde, sabit yatırım, iç finansman ile stok artırımı ve işletme sermayesi talebi azaltıcı yönde etkileyen faktörler olurken; borcun yeniden yapılandırılması, birleşmeler/satın almalar ve yeniden yapılanma, satıcıların peşin alımlarda uyguladığı iskonto ve kolaylıklar, banka dışı mali kesimden alınan krediler, borçlanmak için menkul kıymet ihracı, hisse senedi ihracı, krediler üzerindeki vergi ve benzeri yükler ve diğer bankalardan alınan krediler talebi artırıcı yönde etkileyen faktörler olmuştur (Grafik 3).

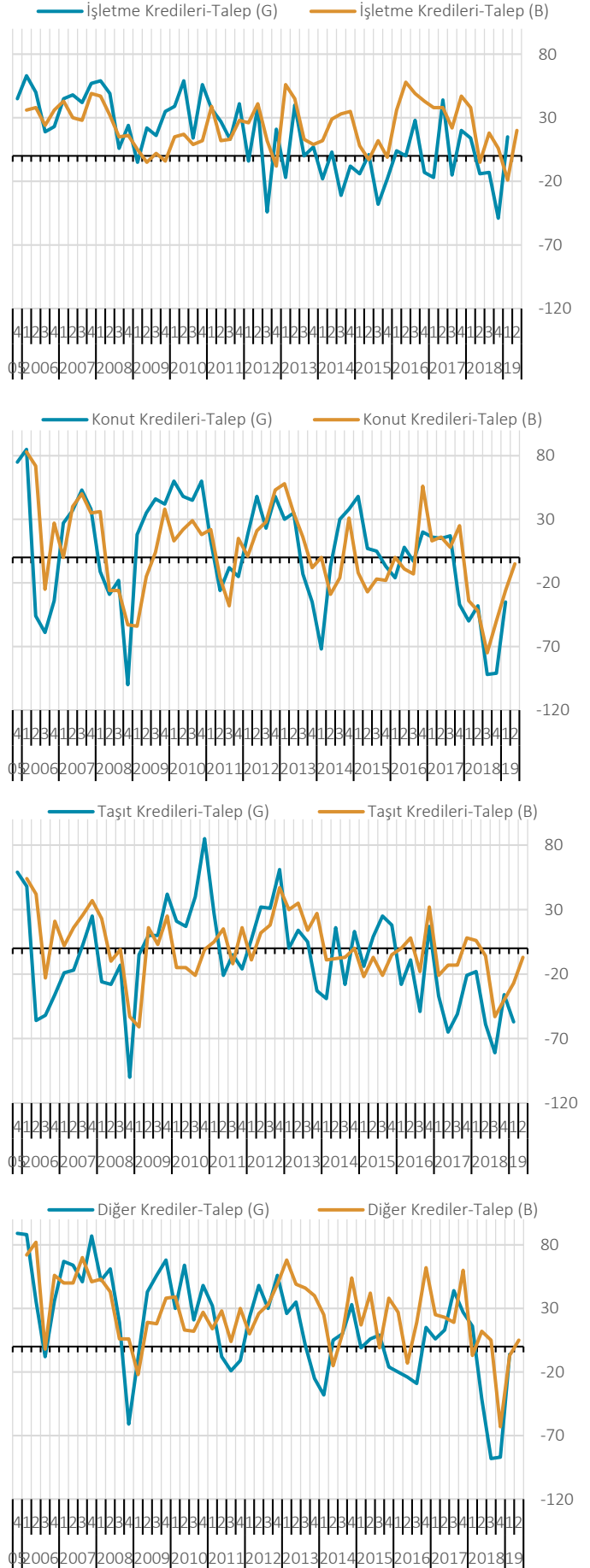
Bireysel kredi türlerinden konut kredisi talebini etkileyen faktörlere bakıldığında; bireysel tasarruflar, tüketici güveni, konut alımı dışındaki tüketim harcamaları, konut piyasasına ilişkin beklentiler, diğer bankalardan sağlanan krediler ve diğer finansman kaynakları talebi azaltıcı yönde etkilerken, vergi ve fonlar ile krediler üzerindeki vergi ve benzeri yükler talebi artırıcı yönde etkileyen faktörler olmuştur.

Taşıt kredilerinde, taşıt piyasasına ilişkin beklentiler, taşıt alımı dışındaki tüketim harcamaları, diğer bankalardan sağlanan krediler, diğer finansman kaynakları, tüketici güveni ve bireysel tasarruflar talebi azaltıcı yönde etkilerken, krediler üzerindeki vergi ve benzeri yükler talebi artırıcı yönde etkilemiştir.

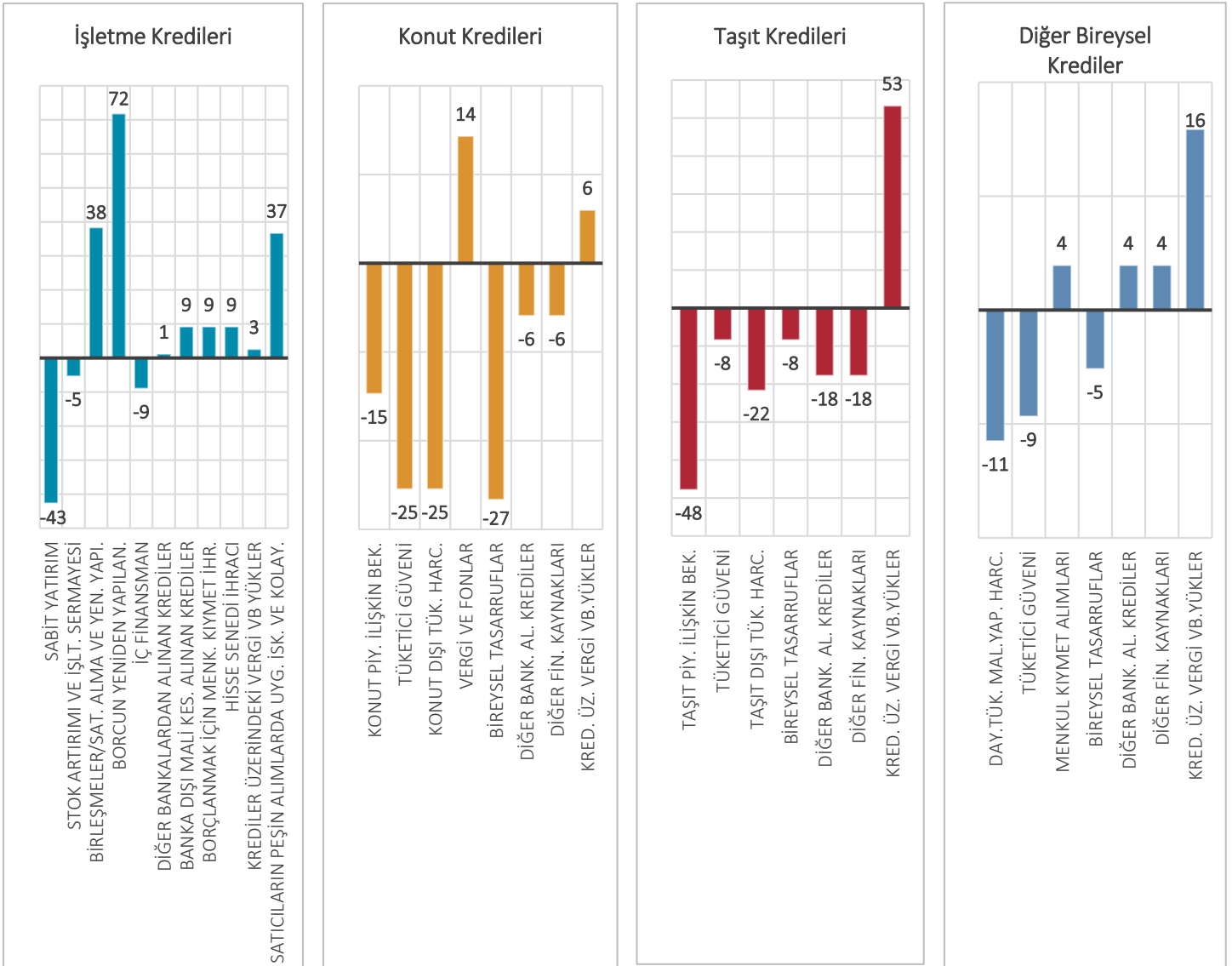
Diğer bireysel kredilerde ise dayanıklı tüketim mallarına yapılan harcama, tüketici güveni ve bireysel tasarruflar talebi azaltıcı yönde etkilerken, krediler üzerindeki vergi ve benzeri yükler, menkul kıymet alımları, diğer bankalardan sağlanan krediler ve diğer finansman kaynakları talebi artırıcı yönde etkilemiştir (Grafik 3).

Grafik 2. Kredi Taleplerinde Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları

(>0; Artış, <0; Azalış)

Grafik 3. Kredi Talebini Etkileyen Faktörler (Net Değişim Yüzdeleri)
(>0; Artırıcı Etki, <0; Azaltıcı Etki)

III. KREDİ KOŞUL VE KURALLARI

İşletmelere kullandırılan kredilere uygulanan kredi koşul ve kurallarına bakıldığında; ortalama krediler ile daha riskli krediler üzerindeki kar marjının azaltıldığı, teminat ihtiyacı ve vadeye ilişkin koşul ve kuralların sıkılaştırıldığı, faiz dışında alınan ücret ve komisyonlara ilişkin koşul ve kuralların ise gevşetildiği görülmektedir.

Konut kredilerine uygulanan koşul ve kurallar açısından bakıldığında; ortalama krediler ve daha riskli krediler üzerindeki kar marjı azaltılırken vadeye ilişkin koşul ve kuralların sıkılaştırıldığı, kredi/teminat oranına ilişkin koşul ve kuralların ise gevşetildiği görülmektedir. Taşıt kredilerinde de ortalama krediler ve daha riskli krediler üzerindeki kar marjı azaltılırken vadeye ilişkin koşul ve kuralların sıkılaştırıldığı gözlenmektedir. Diğer bireysel kredilerde ise ortalama krediler üzerindeki kar marjı azaltılırken vadeye ilişkin koşul ve kuralların da gevşetildiği gözlenmektedir.

IV. FONLAMA KOŞULLARI

Bankaların fon sağlama imkânlarının gelişimi incelendiğinde; yılın ilk çeyreğinde yurt içi ve yurt dışı fonlama koşullarının gevşediği görülmektedir. Yurt dışı fonlama maliyeti ve diğer koşul ve kurallar yurt dışı fonlama koşullarını gevşetici yönde etkilemiştir. 2019 yılı ikinci çeyreği için beklenti, yurt içi ve yurt dışı fonlama koşullarının gevşemeye devam edeceği yönündedir (Grafik 4).

Grafik 4. Fonlama Koşullarında Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları
(>0; Gevşeme, <0; Sıkılaştırma)

